

8. सूक्तिस्तबकः

अभ्यासः

प्रश्न 1. सर्वान् श्लोकान् सस्वरं गायत- (सब श्लोकों को सस्वर गाएँ-)

उत्तरः

छात्र स्वयं सस्वर गाएँ।

प्रश्न 2. श्लोकांशान् योजयत- (श्लोकांशों का मिलान करें- Match the verses.)

(क)

तस्मात् प्रियं हि वक्तव्यं
गच्छन् पिपीलको याति
प्रियवाक्यप्रदानेन
किं भवेत् तेन पाठेन
काकः कृष्णः पिकः कृष्णः

(ख)

सर्वे तुष्यन्ति जन्तवः।
जीवने यो न सार्थकः।
को भेदः पिककाकयोः।
योजनानां शतान्यपि।
वचने का दरिद्रता।

उत्तरः

(क)

तस्मात् प्रियं हि वक्तव्यं
गच्छन् पिपीलको याति
प्रियवाक्यप्रदानेन
किं भवेत् तेन पाठेन
काकः कृष्णः पिकः कृष्णः

(ख)

वचने का दरिद्रता।
योजनानां शतान्यपि।
सर्वे तुष्यन्ति जन्तवः।
जीवने यो न सार्थकः।
को भेदः पिककाकयोः।

प्रश्न 3. प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत- (प्रश्नों के उत्तर लिखिए-)

(क) सर्वे जन्तवः केन तुष्यन्ति?

(ख) पिककाकयोः भेदः कदा भवति?

(ग) क; गच्छन् योजनानां शतान्यपि याति?

(घ) अस्माभिः किं वक्तव्यम्?

उत्तर:

- (क) सर्वे जन्तवः प्रियवाक्यप्रदानेन तुष्यन्ति।
- (ख) वसन्तसमये पिककाकयोः भेदः भवति।
- (ग) पिपीलिकः गच्छन् योजनानां शतान्यपि याति।
- (घ) अस्माभिः प्रियं वक्तव्यम्।

प्रश्न 4. उचितकथनानां समक्षम् 'आम्' अनुचितकथनानां समक्षं-'न' इति लिखत- (उचित, कथनों के सामने 'आम्' और अनुचित कथनों के सामने 'न' लिखिए-)

- (क) काकः कृष्णः न भवति।
- (ख) अस्माभिः प्रियं वक्तव्यम्।
- (ग) वसन्तसमये पिककाकयोः भेदः स्पष्टः भवति।
- (घ) वैनतेयः पशुः अस्ति।
- (ङ) वचने दरिद्रता न कर्तव्या।

उत्तर:

- (क) न
- (ख) आम्
- (ग) आम्
- (घ) न
- (ङ) आम्

प्रश्न 5. मञ्जूषातः समानार्थकानि पदानि चित्वा लिखत- (मञ्जूषा से समानार्थक पद चुनकर लिखिए)

ग्रन्थे , कोकिलः , गरुडः , परिश्रमेण , कथने

- (क) वचने —
- (ख) वैनतेयः —
- (ग) पुस्तके —
- (घ) उद्यमेन .-
- (ङ) पिकः —

उत्तर:

- (क) कथने

(ख) गरुड़ः
(ग) ग्रन्थे
(घ) परिश्रमेण
(ङ) कोकिलः

प्रश्न 6. विलोमपदानि योजयत- (विलोम शब्दों का मिलान कीजिए-)

(क)	(ख)
सार्थकः	आगच्छति
कृष्णः	श्वेतः
अनुक्तम्	सुप्तस्य
गच्छति	उक्तम्
जागृतस्य	निरर्थकः

उत्तरः

सार्थकः – निरर्थकः
कृष्णः – श्वेतः
अनुक्तम् – उक्तम्।
गच्छति – आगच्छति;
जागृतस्य – सुप्तस्य